

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

-

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

-

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

-

Nuorisotyön ja –toiminnan tukemisen linjaukset

-

Painopisteet nuorisoalan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

-

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

-

Muita näkemyksiä ohjelmasta

Kiitämme mahdollisuutta antaa lausuntomme valtakunnallisen nuorisotyön ja –politiikan ohjelmaohjelman luonnokseen. Nuorisotyön keskeisenä tavoitteena on nuorten osallisuuden ja yhdenvertaisuuden tukeminen. Kuitenkin VANUPO-luonnoksesta puuttuu lähes kokonaan nuorten erilaisten taustojen huomioiminen tavoitteiden ja toimenpiteiden tasolla. Toimet, joilla konkreettisesti puretaan syrjiviä rakenteita sekä tuetaan nuorisotyöntekijöiden kompetenssia tunnistaa ja puuttua rasismiin parantavat nuorten hyvinvointia, mahdollisuuksia osallistua ja löytää

oma paikkansa yhteiskunnassa. Onkin hämmentävää, ettei luonnoksessa tunnisteta antirasistisen työn tärkeyttä, edes sanaa ”rasismi” tai ”antirasismi” ei mainita kertaakaan missään kohtaa luonnosta eikä ohjelmassa ole tavoitteita antirasistisen työn vahvistamiseksi.

Lisäksi pidämme erityisen huolestuttavana jengirikollisuuden kehystämistä maahanmuuttokysymykseksi ja siten ongelmallisena luonnoksessa olevaa kirjausta ” Rikollisuuteen liittyy myös uudenlaisia ilmiöitä, kuten katujengiytyminen. Poliisin arvion mukaan katujengeissä ja niiden liepeillä on noin 250 ihmistä, jotka ovat pääosin maahanmuuttajataustaisia.”

Vuoden 2021 Nuorisobarometrin tulosten mukaan lähes kaikki nuoret (94 %) pitivät tärkeänä, että Suomi toimii rauhan edistämiseksi. Konfliktin ratkaisemisen oppimisen tärkeys taas korostui vuoden 2018 Nuorisobarometrissa. Rauha on siis tutkitusti nuorille tärkeä teema-alue. Kun luonnoksessa lisäksi korostetaan nuorten osallisuuden merkitystä heitä koskevissa asioissa, voidaan perustellusti esittää, että rauhan tulisi näkyä seuraavassa luonnoksessa vahvemmin poliittisena tavoitteena kuin aihealueena, jossa nuorilla voi olla toimijuutta. Tätä toimijuutta tulisi tukea kasvu- ja elinolosuhteita kehittämällä sekä koulutuksessa että sen ulkopuolisessa non-formaalissa oppimisessä.

Rauhankasvatuksella on merkityksellinen rooli nuorten ajatusten ja toiminnan ohjaajana, joten sillä voidaan tehokkaasti vastata yhteiskunnan tarpeisiin nopeasti muuttuvassa ja yhä kompleksisemmässä maailmassa. Globaali pandemia, ilmastonmuutos sekä erityisesti Ukrainan ja Gazan sodat ovat viime vuosien aikana horjuttanut syvästi nuorten turvallisuuden tunnetta ja tulevaisuudenuskoa. Sodan kauhut, pelko ydinsodasta, ympäristötuhot sekä kasvavat viholliskuvat tarvitsevat vastapainokseen mahdollisuuksia toimia yhdessä rauhan puolesta. Nuorisotyö voi edistää rauhaa parhaimmillaan hyvin tehokkaasti. Täten on harmillista, että vaikka ohjelman valmistelua varten tehdyissä toimialan kuulemisissa kansainväliseen yhteistyöhön liittyen nousi esille rauhantyon tärkeys, ei rauhaa edes terminä mainita muualla kuin tässä kuulemisissa koskevassa maininnassa koko ohjelmassa.

Jalonen Riikka
Rauhankasvatusinstituutti ry